

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра кримінально-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан юридичного факультету
Віталій СЕРЬОГІН
« 29 » _____ 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Кримінальне та кримінально-процесуальне право

рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузь знань	10 Природничі науки
спеціальність	102 хімія
освітньо-наукова програма	«Матеріалознавча криміналістична експертиза»
вид дисципліни	обов'язкова
факультет	юридичний

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

протокол № 1 від "28" серпня 2024 року

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Олексій БОНДАРЕНКО, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету ХНУ імені В.Н. Каразіна, кандидат юридичних наук, доцент

Програму схвалено на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін

протокол № 1 від "26" серпня 2024 року

В.о. завідувача кафедри кримінально-правових дисциплін

Гліб РИБАЛКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Матеріалознавча криміналістична експертиза»

Гарант освітньо-наукової програми «Матеріалознавча криміналістична експертиза»

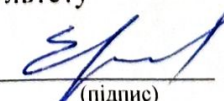

(підпис)

Ольга КОНОВАЛОВА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією хімічного факультету

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії хімічного факультету

(підпис)

Павло СЕРІМОВ
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Кримінальне та кримінально-процесуальне право» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців з вищою освітою другого (магістерського) рівня за спеціальністю 102 хімія, освітньо-наукова програма «Матеріалознавча криміналістична експертиза».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни:

1. Кримінальне право (Загальна частина) – КП зч: набуття студентами знань про завдання, функції та принципи кримінального права, оволодіння знаннями загального понятійного апарату кримінального права України; вмінням здійснювати систематизацію та пошук кримінально-правових норм; навичками щодо правильного застосування загальних інститутів кримінального права при вирішенні практичних завдань; навичками щодо виявлення ознак кримінального правопорушення у вчиненому діянні, відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень; вмінням визначати підстави й форми реалізації кримінальної відповідальності та підстави застосування інших заходів кримінально- правового впливу; вмінням здійснювати пошук та критичний аналіз матеріалів правозастосовної діяльності при вирішенні конкретних практичних завдань; усвідомлення ними загальних напрямків кримінальної політики в Україні.

2. Кримінальне право (Особлива частина) – КП оч: оволодіння студентами: знанням завдань, функцій та принципів кримінального права; знанням загального понятійного апарату кримінального права України; вмінням здійснювати систематизацію та пошук кримінально-правових норм; вмінням аналізу правової літератури, пов'язаної з висвітленням окремих положень кримінального права; знанням загальних принципів та напрямків кримінальної політики в Україні; навичками щодо правильного застосування загальних інститутів кримінального права при вирішенні практичних задач; вмінням давати кримінально-правову характеристику об'єктивних та суб'єктивних кримінальних правопорушень, передбачених Особливою частиною Кримінального кодексу України; навичками щодо здійснення процесу кваліфікації кримінальних правопорушень, у тому числі щодо розмежування окремих кримінальних правопорушень один від одного та відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень; вмінням здійснювати пошук та критичний аналіз матеріалів правозастосовної діяльності при вирішенні конкретних практичних завдань.

3. Кримінальне процесуальне право – КПП: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (інтегральна); здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК-2); знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК-3); здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК-4); здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК-10); здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право (СК-7); знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (СК-8); здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти (СК-11); здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування (СК-15); здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (СК-16).

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни: аналіз актів кримінального та кримінального процесуального законодавства України, навчальної та монографічної літератури, вирішення аналітичних завдань та практичних казусів відповідно до програми дисципліни.

1. (КП зч):

у межах формування ЗК-2 (здатність до безперервного та активного навчання, самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації):

– **знати:** офіційні й науково-теоретичні джерела інформації про кримінальне право та законодавство України про кримінальну відповідальність, практику його застосування;

– **вміти** своєчасно виявляти зміни та доповнення до законодавства про кримінальну відповідальність та інших джерел кримінального права, появу нових таких джерел, відстежувати сучасні тенденції застосування норм Загальної частини кримінального законодавства;

– **володіти навичками:** вивчення кримінального законодавства та його новел, коригування власної професійної діяльності та рівня фахових знань з урахуванням змін і доповнень до цього законодавства, новітніх досягнень теорії кримінального права і тенденцій, що склались в судовій практиці;

у межах формування ЗК-6 (здатність діяти з урахуванням соціальної відповідальності та громадянських зобов'язань, з повагою ставитися до права й закону);

– **знати:** завдання законодавства про кримінальну відповідальність, функції кримінального права, їх співвідношення з визначеними Конституцією України напрямками розбудови держави й розвитку громадянського суспільства, наслідки грубого порушення гарантованих кримінальним законом прав і свобод людини й громадянина;

– **вміти:** визначати актуальні напрямки розвитку кримінальної політики держави, обирати найбільш оптимальні кримінально-правові засоби захисту прав і свобод людини і громадянина, інтересів держави й суспільства;

– **володіти навичками:** забезпечення в професійній діяльності неухильного дотримання вимог законності при застосуванні норм кримінального права, недопущення аналогії закону;

у межах формування ЗК-7 (здатність визначати, формулювати та розв'язувати проблеми, аналізувати соціально-значущі процеси та приймати обґрунтовані рішення);

– **знати:** ознаки злочину та інших видів кримінально значущої поведінки, їх склад, види й засоби тлумачення норм законодавства про кримінальну відповідальність;

– **вміти:** співвідносити фактичні дані про обставини, які можуть містити ознаки кримінальних правопорушень, із положеннями кримінально-правових норм;

– **володіти навичками:** аргументації власної правової позиції з питань кримінально-правової оцінки вчиненого.

у межах формування ПК-2 (уміння діяти на основі розвинутої правосвідомості, правового мислення і правової культури);

знати: предмет, метод, завдання, сучасний стан кримінального права України, його основні інститути, місце галузі в інструментарії виконання професійних задач юриста; принципи кримінального права України та їх співвідношення із загальними принципами права України;

вміти: обирати рішення кримінально-правових конфліктів у відповідності із принципами верховенства права, пріоритетом захисту прав і свобод людини;

володіти навичками: реалізації норм Загальної частини кримінального права України з урахуванням його внутрішньосистемних зв'язків з іншими галузями права, загально визнаними принципами й нормами міжнародного права;

у межах формування ПК-4 (здатність здійснювати професійну діяльність у повній відповідності до закону);

знати: зміст і нормативну регламентацію інститутів Загальної частини кримінального права, зокрема, засади дотримання та правові наслідки порушення законності в кримінальному праві;

вміти: реалізовувати кримінально-правові норми, критично аналізувати практику застосування норм Загальної частини кримінального права;

володіти навичками: виявлення й усунення причин і результатів помилок при застосуванні норм Загальної частини кримінального права у власній діяльності й у діяльності інших осіб;

у межах формування ПК-6 (вміння юридично правильно кваліфікувати факти і обставини);

знати: ознаки, за наявності яких поведінка особи включається до предмету кримінального права;

вміти: обирати кримінально-правові норми, які необхідно застосовувати під час прийняття юридично обґрунтованих рішень у кримінальному провадженні;

володіти навичками: грамотного, обґрунтованого й точного формулювання кримінально-правової оцінки проблемних ситуацій;

у межах формування ПК-11 (володіння юридичною термінологією та юридичною технікою, здатність правильно відтворювати результати професійної діяльності в юридичній та іншій документації);

знати: поняття й категорії, які утворюють термінологічний апарат Загальної частини кримінального права й використовуються в Загальній частині Кримінального кодексу України;

вміти: викладати фактичні обставини, наводити аргументи й формулювати висновки щодо використанні норм Загальної частини кримінального права;

володіти навичками: відображення в процесуальних документах результатів інтерпретації й реалізації норм Загальної частини кримінального права;

у межах формування ПК-13 (здатність тлумачити нормативно-правові акти, надавати кваліфіковані юридичні висновки і консультації);

знати: зміст Загальної частини Кримінального кодексу України, її структуру, зміст конкретних статей і окремих розділів, які її утворюють;

вміти: самостійно застосовувати різні види тлумачення норм Загальної частини кримінального закону, використовувати наявні зразки такого тлумачення;

володіти навичками: пояснення й роз'яснення змісту Загальної частини кримінального закону, його окремих норм.

2. (КП оч):

у межах формування ЗК-3 (здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу):

знати: кримінально-правову методологію;

вміти: надавати кримінально-правову характеристику об'єктивних та суб'єктивних ознак кримінальних правопорушень, передбачених Особливою частиною Кримінального кодексу України

володіти навичками: здійснення кримінально-правової оцінки діянь, описаних у

фабулах завдань;

у межах формування ЗК-34 (здатність спілкуватися державною мовою, вміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне й писемне мовлення з питань кримінального права):

знати: основну термінологію кримінального права державною мовою;

вміти: логічно й обґрунтовано викладати свою думку в усній та письмовій формі з питань кримінального права;

володіти навичками: письмового викладення рішень практичних завдань з Особливої частини кримінального права; виступів як обвинувача, захисника або судді при моделюванні судових засідань на практичних заняттях з Особливої частини кримінального права.

у межах формування ЗК-6 (здатність діяти з урахуванням соціальної відповідальності та громадянських зобов'язань, з повагою ставитися до права й закону):

знати: завдання, функції та принципи кримінального права; загальні та специфічні ознаки кримінального права;

вміти: критично осмислювати навчальний матеріал з Особливої частини кримінального права, відстоювати свою позицію з проблемних питань та знаходити аргументи на її користь у доктринальних джерелах та нормативно-правових актах;

володіти навичками: здійснення пошуку та систематизації норм кримінального права України;

у межах формування ПК-4 (здатність здійснювати професійну діяльність у повній відповідності до закону):

знати: зміст постанов Пленуму Верховного Суду з питань застосування норм Особливої частини кримінального законодавства;

вміти: застосовувати норми кримінального права у різноманітних ситуаціях;

володіти навичками: установлювати зміст кримінально-правових норм Особливої частини Кримінального кодексу України, що мають бланкетні диспозиції, використовуючи положення інших галузей законодавства;

у межах формування ПК-6 (вміння юридично правильно кваліфікувати факти й обставини):

знати: алгоритм кримінально-правової кваліфікації злочинів;

вміти: здійснювати кримінально-правову кваліфікацію злочинів;

мати навички: проводити розмежування суміжних складів злочинів та відмежування злочинів від дисциплінарних, адміністративних та цивільних правопорушень;

у межах формування ПК-7 (здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків): **знати:** актуальний стан законодавства про кримінальну відповідальність, основні

сучасні напрями кримінально-правової політики держави;

вміти: застосовувати норми Особливої частини кримінального права, враховуючи положення Конституції України, міжнародних договорів, згоду на обов'язковість яких надала Верховна Рада України, загальні принципи кримінального права та принципи його інститутів, положення інших галузей права;

володіти навичками: правильного застосування норм загальних інститутів кримінального права при вирішенні питань кваліфікації злочинів;

у межах формування ПК-8 (розуміння необхідності поваги до честі та гідності особистості, захисту прав і свобод людини і громадянина):

знати: зміст норм Особливої частини Кримінального кодексу України, їх розташування;

вміти: здійснювати пошук та критичний аналіз матеріалів правозастосовної діяльності при вирішенні конкретних практичних завдань;

володіти навичками: вирішення складних питань щодо розуміння та застосування норм Особливої частини кримінального законодавства із урахуванням тенденцій правозастосовної практики та застосуванням джерел науково-практичної літератури;

у межах формування ПК-13 (здатність тлумачити нормативно-правові акти, надавати кваліфіковані юридичні висновки і консультації):

знати: види та способи тлумачення норм Особливої частини Кримінального кодексу України;

вміти: тлумачити норми Особливої частини Кримінального кодексу України;

володіти навичками: роз'яснення зацікавленим особам змісту норм Особливої частини Кримінального кодексу України.

3. КПП:

В межах формування компетентності ЗК-2

студенти повинні

знати норми чинного кримінального процесуального законодавства, слідчу та судову практику в кримінальних провадженнях;

вміти правильно визначати коло нормативно-правових актів, які підлягають застосуванню; робити кваліфіковані висновки та надавати консультації; приймати рішення і вчиняти дії у точній відповідності до закону;

володіти навичками роботи з нормативними актами; обґрунтування власної точки зору; підготовки юридичних документів; вирішення проблемних питань і колізій.

В межах формування компетентності ЗК-3

студенти повинні

знати систему джерел кримінального процесуального права та систему кримінального процесуального законодавства, основні теоретичні і практичні проблеми кримінального процесу;

вміти об'єктивно сприймати та аналізувати тенденції, що мають місце в сучасному кримінальному процесі, а також юридичні ситуації в сфері кримінального провадження, правильно їх кваліфікувати та визначати правові приписи, які належить застосувати;

володіти навичками обґрунтування власної точки зору, прийняття процесуальних рішень, які відповідають вимогам закону.

В межах формування компетентності ЗК-4

студенти повинні

знати правопис сучасної української мови; термінологію галузі кримінального процесуального права державною мовою; граматичні структури, що є необхідними для адекватного вираження відповідних понять та правових позицій під час кримінального провадження;

вміти користуватися граматичними зворотами, специфічними для спілкування між різними учасниками кримінального провадження; робити оптимальний набір лексики та граматичних конструкцій під час вираження як усно, так і письмово своєї правової позиції в кримінальному провадженні;

володіти навичками спілкування державною мовою з різними учасниками

кримінального провадження; грамотного складання кримінальних процесуальних документів українською мовою.

В межах формування компетентності **ЗК-10**

студенти повинні

знати етичні основи виконання окремих процесуальних дій під час кримінального провадження; етику кримінального процесуального доказування, а також спілкування між різними учасниками кримінального провадження;

вміти аналізувати положення чинного законодавства, які регламентують етичні основи кримінальної процесуальної діяльності; відстоювати правову позицію в кримінальному провадженні в коректній, тактовній та етичній формі;

володіти навичками тлумачення змісту нормативно-правових актів, що передбачають правила етики в діяльності зокрема суду (судді), слідчого судді, прокурора, слідчого, адвоката під час кримінального провадження; визначення конкретних етичних правил, яких необхідно дотримуватися під час виконання окремих процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень.

В межах формування компетентності **СК-7**

студенти повинні

знати сучасні доктринальні підходи до правового регулювання основних інститутів кримінального процесуального права; норми чинного законодавства, які регламентують завдання і принципи кримінального процесу, а також його основні інститути; правила тлумачення закону з метою правильного його застосування; судову практику, у тому числі Рішення Конституційного Суду України, Європейського суду з прав людини, постанови Верховного Суду та Пленуму Верховного Суду;

вміти аналізувати юридичні ситуації, правильно їх кваліфікувати та визначати правові приписи, які належить застосувати, а також обирати правові форми та способи реагування залежно від фактичних обставин; характеризувати зв'язки конституційного, адміністративного, цивільного, кримінального, а також адміністративного процесуального, цивільного процесуального права з кримінальним процесуальним правом;

володіти навичками використання інститутів суміжних галузей права та судової практики під час кримінального провадження, роботи з нормативно-правовими актами, що є їх джерелами; аналізу юридичних фактів та процесуальних норм, що є об'єктом професійної діяльності; вирішення правових проблем та застосування норм різних галузей права під час кримінального провадження.

В межах формування компетентності **СК-8**

студенти повинні

знати правила викладення юридичної кваліфікації кримінальних правопорушень у відповідних процесуальних документах; підстави та процесуальний порядок зміни раніше повідомленої підозри, повідомлення про нову підозру, зміни і доповнення обвинувачення у судовому провадженні; юридичні та фактичні підстави для прийняття процесуальних рішень;

вміти давати правову оцінку юридичним фактам та визначати, які правові норми належить застосувати у даних фактичних обставинах; приймати рішення і вчиняти дії у точній відповідності до кримінального процесуального закону;

володіти навичками складання та мотивування кримінальних процесуальних рішень щодо зміни юридичної кваліфікації кримінальних правопорушень.

В межах формування компетентності **СК-11**

студенти повинні

знати вимоги кримінального процесуального законодавства та відомчих нормативно-правових актів щодо: приводів і підстав початку кримінального провадження; фактичних і

юридичних підстав проведення слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій; підстав прийняття процесуальних рішень на різних стадіях кримінального провадження;

вміти аналізувати фактичні обставини вчиненого кримінального правопорушення, встановлені під час кримінального провадження, давати їм правову оцінку; визначати фактичні підстави проведення певних процесуальних дій та прийняття відповідних процесуальних рішень;

володіти навичками правильно відобразити в матеріалах кримінального провадження фактичні обставини вчиненого кримінального правопорушення; обґрунтовувати необхідність вчинення певних процесуальних дій та прийняття відповідних процесуальних рішень.

В межах формування компетентності **СК-15**

студенти повинні

знати перелік видів процесуальних документів, що складаються під час кримінального провадження, вимоги закону до їх форми та змісту;

вміти правильно визначати конкретний процесуальний документ для оформлення виконаної процесуальної дії чи прийнятого процесуального рішення;

володіти навичками складання і оформлення процесуальних документів відповідно до закону.

В межах формування компетентності **СК-16**

студенти повинні

знати способи тлумачення закону з метою його вірного застосування; вимоги кримінального процесуального закону та відомчих нормативно-правових актів щодо формування і ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань; види систематизації матеріалів кримінального провадження; форми закінчення кримінального провадження;

вміти аналізувати зміст окремих кримінальних процесуальних документів та визначати їх роль у кримінальному провадженні; систематизувати матеріали кримінального провадження; визначати вид підсумкового процесуального рішення в кримінальному провадженні

володіти навичками аналітичної роботи з матеріалами кримінального провадження та їх систематизації; обґрунтування та оформлення підсумкового процесуального рішення в кримінальному провадженні.

Студент повинен досягнути таких програмних результатів навчання: визначити переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин (**ПРН 1**); проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (**ПРН 3**); формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми (**ПРН 4**); давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю (**ПРН 5**); оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему (**ПРН 6**); застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки (**ПРН 21**); готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку, зробленого у різних правових ситуаціях (**ПРН 22**); надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (**ПРН 23**).

1.3. Кількість кредитів: 3

1.4. Загальна кількість годин: 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни
Обов'язкова

Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-
Семестр	
2-й	-
Лекції	
16 год.	-
Семінарські заняття	
8 год.	-
Самостійна робота	
66 год.	-
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання:

КП:

знати: (КП зч): загальні принципи та напрямки розвитку кримінального права в Україні; понятійний апарат Загальної частини кримінального права України; правила тлумачення закону про кримінальну відповідальність; зміст Загальної частини вітчизняного законодавства про кримінальну відповідальність; судову практику, у тому числі Постанови Пленуму Верховного Суду України, постанови Верховного Суду України у справах кримінальної юрисдикції. **(КП оч):** загальні та специфічні ознаки кримінального права, його предмет та метод правового регулювання, а також завдання, функції та принципи кримінального права; актуальний стан законодавства про кримінальну відповідальність; загальний понятійний апарат кримінального права України; інститути, закріплені в Загальній частині кримінального права України, які узагальнюють ознаки, що властиві всім злочинам, передбаченим в Особливій частині; загальну характеристику кримінальних правопорушень, передбачених Особливою частиною КК України, та характеристику об'єктивних і суб'єктивних ознак окремих з кримінальних правопорушень;

вміти: (КП зч): надавати кримінально-правову оцінку конкретним ситуаціям; застосовувати норми Загальної частини Кримінального кодексу України в ході кримінально-правової оцінки діянь; визначати кримінально-правові наслідки вчинення кримінальних правопорушень й інших суспільно небезпечних діянь; аналізувати юридичну літературу, в якій висвітлюються положення кримінального права України та інших країн; аналізувати матеріали судової практики на предмет відповідності рішень органів влади чинному вітчизняному законодавству про кримінальну відповідальність. **(КП оч):** здійснювати пошук та систематизацію норм кримінального права України; аналізувати диспозиції статей Особливої частини КК з метою визначення обов'язкових ознак складів кримінальних правопорушень; здійснювати пошук та проводити аналіз судової та слідчої практики та використовувати її при вирішенні практичних завдань;

володіти навичками: (КП зч): встановлення ознак кримінальних правопорушень у вчиненому діянні; обґрунтування незлочинності (кримінальної правомірності) діяння; правильної кримінально-правової оцінки діяння; відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень та від правомірної поведінки; формулювання кваліфікованих юридичних висновків і надання консультацій із загальних питань кримінально-правової оцінки діяння та його кримінально-правових наслідків. **(КП оч):** здійснення кваліфікації кримінальних правопорушень за ознаками складів кримінальних правопорушень, що закріплені в кримінальному законодавстві, при вирішенні практичних завдань, передбачених навчальним планом; розмежування одного кримінального правопорушення від іншого, а також злочинного діяння від

незлочинного.

КПП:

знати сутність та зміст основних доктринальних понять кримінального процесуального права, його загальних засад та інститутів; норми чинного кримінального процесуального законодавства; особливості процесуального статусу суду (судді), слідчого судді, сторін та інших учасників кримінального провадження; зміст кримінальних процесуальних правовідносин; підстави та процесуальний порядок прийняття процесуальних рішень на різних стадіях кримінального провадження;

вміти давати правове обґрунтування рішень; аналізувати юридичні факти; тлумачити та правильно застосовувати нормативно-правові акти, які регулюють кримінальну процесуальну діяльність; робити кваліфіковані висновки та надавати консультації; приймати рішення і вчиняти дії у точній відповідності до закону;

володіти процесуальною термінологією та навичками роботи з нормативно-правовими актами; навичками аналізу юридичних фактів та процесуальних норм, що є об'єктом професійної діяльності; навичками вирішення правових проблем та застосування процесуальних норм.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Кримінальне право

Тема 1. Загальна частина кримінального права

Поняття і система кримінального права. Закон про кримінальну відповідальність. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі. Кримінальне правопорушення та його види. Кримінальна відповідальність та її підстави. Склад кримінального правопорушення. Об'єкт та предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Стадії вчинення кримінального правопорушення. Співучасть у кримінальному правопорушенні. Повторність, сукупність та рецидив кримінального правопорушення. Обставини, що виключають злочинність діяння. Звільнення від кримінальної відповідальності. Покарання та його види. Призначення покарання. Звільнення від покарання та його відбування. Судимість, її погашення та зняття. Особливості кримінально-правової відповідальності неповнолітніх. Інші заходи кримінально-правового характеру.

Тема 2. Особлива частина кримінального права

Поняття Особливої частини законодавства про кримінальну відповідальність, її система і значення. Наукові основи кримінально-правової кваліфікації. Злочини проти основ національної безпеки України. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Кримінальні правопорушення проти власності. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності. Кримінальні правопорушення проти довкілля. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та

мобілізації. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку. Кримінальні правопорушення проти правосуддя. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Розділ 2. Кримінальне процесуальне право

Тема 3. Загальна частина кримінального процесуального права

Поняття, завдання і система кримінального процесу. Кримінальне процесуальне право і кримінальне процесуальне законодавство України. Засади кримінального провадження. Суб'єкти кримінального провадження. Докази і доказування в кримінальному провадженні. Фіксування кримінального провадження. Процесуальні строки і судові витрати. Відшкодування (компенсація) шкоди в кримінальному провадженні. Заходи забезпечення кримінального провадження.

Тема 4. Особлива частина кримінального процесуального права

Загальні положення досудового розслідування. Слідчі (розшукові) дії. Негласні слідчі (розшукові) дії. Повідомлення про підозру. Зупинення і закінчення досудового розслідування. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування. Судове провадження в суді першої інстанції. Судові провадження з перегляду судових рішень. Виконання судових рішень. Особливі порядки кримінального провадження. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб.	інд.	с.р.		л	с	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Кримінальне право												
Тема 1. Загальна частина кримінального права	21	4	2			15						
Тема 2. Особлива частина кримінального права	21	4	2			15						
Разом за розділом 1	42	8	4			30						
Розділ 2. Кримінальне процесуальне право												
Тема 3. Загальна частина кримінального процесуального права	24	4	2			18						
Тема 4. Особлива частина кримінального процесуального права	24	4	2			18						
Разом за розділом 2	48	8	4			36						
<i>Усього годин</i>	90	16	8			66						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Загальна частина кримінального права	2	
2.	Особлива частина кримінального права	2	
3.	Загальна частина кримінального процесуального права	2	
4.	Особлива частина кримінального процесуального права	2	
	Разом	8	

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Загальна частина кримінального права	15	
2.	Особлива частина кримінального права	15	
3.	Загальна частина кримінального процесуального права	18	
4.	Особлива частина кримінального процесуального права	18	
	Разом	66	

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи навчання

Лекція – основний вид навчальних занять, призначених для викладення теоретичного матеріалу. Лекції є елементом курсу лекцій, що охоплює основний теоретичний матеріал навчальної дисципліни «Кримінальне та кримінально-процесуальне право». Всі лекції є інформаційними (тематичними).

З урахуванням можливої змішаної або дистанційної форм навчання у 2024/2025 навчальному році організація та проведення лекцій з дисципліни буде проводитись виключно у онлайн режимі. При цьому застосовується комбінована форма спілкування з лектора аудиторією, яка включає ознайомлення студентами з навчальним контентом (відеозаписом окремих навчальних питань, розміщеним на платформі **Youtube** або викладених лектором в режимі відеоконференції **ZOOM** (до 60 хв.) та подальше обговорення (до 20 хв.) матеріалу студентами з викладачем (лектором) в режимі реального часу із застосуванням платформи для відеоконференцій **ZOOM**. Здійснюється супровід навчального контенту навчальними презентаційними матеріалами та питаннями для самоперевірки із використанням веб-сервісу **Google Classroom**.

Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організує дискусію з попередньо визначених проблем (як правило, в межах плану заняття). На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію та ін.

З урахуванням можливої змішаної або дистанційної форм навчання у 2024/2025 навчальному році організація та проведення семінарських занять з дисципліни може проводитись або у онлайн режимі із використанням веб-сервісу **Google Classroom** та платформи для відеоконференцій **ZOOM**, або в аудиторії.

Рекомендується певний порядок підготовки до семінарського заняття: ознайомитися з питаннями, які заплановано розглянути на даному занятті; звернутися до конспекту лекцій,

вказівок лектора щодо особливостей вивчення теми; опрацювати основні положення кримінального законодавства, які стосуються теми, рекомендовану для вивчення літературу, законспектувати окремі положення, що стосуються питань теми; засвоїти поняття, які є основними (опорними) для цієї теми; продумати кожне питання, яке виноситься на обговорення, план відповіді.

Колоквіум – вид навчальної роботи, що передбачає з'ясування рівня засвоєння студентами знань, оволодіння вміннями й навичками з окремої теми чи розділу. На колоквіумі науково-педагогічний працівник опитує групу студентів (орієнтуючись на ключові слова теми) і в процесі співбесіди з'ясовує рівень засвоєння матеріалу.

З урахуванням можливої змішаної або дистанційної форм навчання у 2024/2025 навчальному році організація та проведення колоквіумів з дисципліни може проводитись або у онлайн режимі із використанням веб-сервісу *Google Classroom* та платформи для відеоконференцій *ZOOM*, або в аудиторії.

Консультація – форма навчального заняття, при якій студент отримує від науково-педагогічного працівника відповіді на конкретні питання або пояснення окремих теоретичних положень чи їх практичного використання. Окрім того, під час консультацій студенти відпрацьовують аудиторні заняття, на яких вони були відсутні.

Консультація є формою індивідуального (асинхронного) спілкування студента й викладача.

З урахуванням можливої змішаної або дистанційної форм навчання у 2024/2025 навчальному році організація та проведення консультацій з дисципліни може проводитись або у онлайн режимі із використанням веб-сервісу *Google Classroom* та платформи для відеоконференцій *ZOOM*, або в аудиторії.

Самостійна робота студентів, письмові завдання.

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни (підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій, робочі зошити, рекомендована відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література).

Навчальний матеріал з дисципліни, передбачений для засвоєння студентом у процесі самостійної поза аудиторної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.

8. Методи контролю

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих здобувачами вищої освіти знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

За рівнем контролю результатів навчання розрізняють: самоконтроль, кафедральний та факультетський (інститутський) контроль.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу з конкретної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках з лабораторних робіт передбачаються питання для самоконтролю.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки здобувачами вищої освіти з дисципліни на різних етапах її вивчення, як правило, науково-педагогічними працівниками даної дисципліни і здійснюється у вигляді вхідного, поточного та підсумкового семестрового контролю.

Факультетський (інститутський) контроль є зовнішнім контролем, призначеним для оцінки досягнення студентами базових результатів навчання, передбачених освітньою програмою, розробки пропозицій щодо оновлення освітніх програм, навчальних планів,

робочих програм навчальних дисциплін, оновлення засобів діагностики результатів навчання тощо, порівняння ефективності навчання студентів.

Факультетський (інститутський) контроль проводиться у формі контрольних робіт, які виконуються письмово або з використанням комп'ютерних технологій і, як правило, за тестовими технологіями.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне та кримінально-процесуальне право» використовуються такі види контролю результатів навчання: поточний протягом семестру та підсумковий семестровий контроль.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Конкретні форми проведення поточного контролю та схема нарахування балів визначаються робочою програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль визначає ступінь досягнення здобувачами вищої освіти запланованих результатів навчання, що визначені робочою програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль проводиться з навчальної дисципліни «Кримінальне та кримінально-процесуальне право» відповідно до навчальних планів і робочих навчальних планів. Підсумковий семестровий контроль визначає ступінь досягнення здобувачами вищої освіти запланованих результатів навчання, що визначені робочою програмою навчальної дисципліни.

Оцінкою підсумкового семестрового контролю є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, набраних ним при складанні семестрового екзамену (виконанні підсумкової залікової роботи). Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач вищої освіти при підсумковому семестровому контролі, складає 100.

Оцінка підсумкового контролю з дисципліни «Кримінальне та кримінально-процесуальне право» виставляється за дворівневою шкалою оцінювання – оцінки «зараховано», «не зараховано».

До виконання підсумкової залікової роботи максимальна сума балів, які здобувач вищої освіти може набрати протягом семестру, дорівнює 60, а максимальна сума балів підсумкової залікової роботи – 40. Загальна кількість балів за роботу протягом семестру округлюється до найближчого цілого числа. Здобувачі вищої освіти мають бути ознайомлені з набраними ними балами до початку екзаменаційної сесії.

Підсумкові залікові роботи проводяться в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом. Результати підсумкових залікових робіт оцінюються цілим числом балів.

Здобувач вищої освіти повинен бути ознайомлений із результатами своєї підсумкової залікової письмової роботи не пізніше, ніж через п'ять робочих днів після її написання. Здобувач вищої освіти має право ознайомитися з перевіреною роботою й одержати пояснення щодо отриманої оцінки.

У разі незгоди з оцінкою здобувач вищої освіти має право подати в день оголошення оцінки або наступний робочий день завідувачу кафедри письмову апеляцію, вказавши конкретні причини незгоди з оцінкою. Завідувач кафедри разом з екзаменатором, залучаючи, за необхідності, інших фахівців, протягом трьох днів розглядає апеляцію і в усній формі сповіщає здобувача вищої освіти про результати розгляду.

Результати підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни «Кримінальне та кримінально-процесуальне право» вносяться науково-педагогічним працівником у відомість обліку успішності; працівники деканату роблять відповідну позначку в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти.

Якщо результати здобувача вищої освіти за певним видом навчальної діяльності сумарно оцінені менше ніж 50 балами, він має право до закінчення екзаменаційної сесії повторно виконати підсумкову залікову роботу.

Повторне виконання підсумкової залікової роботи допускається не більше трьох разів. Перші два рази – науково-педагогічному працівнику, при третьому перескладанні – комісії, яка створюється наказом ректора за поданням декана факультету. Оцінка комісії є остаточною.

Результати підсумкового семестрового контролю зберігаються на кафедрі протягом календарного року. З цими матеріалами можуть бути ознайомлені ректор, проректори, начальник Управління якості освіти, директори Навчальних центрів організації освітнього процесу, менеджменту якості та моніторингу освітнього процесу, методичної роботи, декан факультету.

Результати семестрового контролю обговорюються на засіданнях кафедр, ректорату, вчених рад факультетів та вченої ради університету і є одним із важливих чинників управління якістю освітнього процесу в університеті.

Питання, які виносяться на складання підсумкового контролю

1. Поняття і система кримінального права.
2. Закон про кримінальну відповідальність.
3. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі.
4. Кримінальне правопорушення та його види.
5. Кримінальна відповідальність та її підстави.
6. Склад кримінального правопорушення.
7. Об'єкт та предмет кримінального правопорушення.
8. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.
9. Суб'єкт кримінального правопорушення.
10. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.
11. Стадії вчинення кримінального правопорушення.
12. Співучасть у кримінальному правопорушенні.
13. Повторність, сукупність та рецидив кримінального правопорушення.
14. Обставини, що виключають злочинність діяння.
15. Звільнення від кримінальної відповідальності.
16. Покарання та його види.
17. Призначення покарання.
18. Звільнення від покарання та його відбування.
19. Судимість, її погашення та зняття.
20. Особливості кримінально-правової відповідальності неповнолітніх.
21. Інші заходи кримінально-правового характеру.
22. Поняття Особливої частини законодавства про кримінальну відповідальність, її система і значення.
23. Наукові основи кримінально-правової кваліфікації.
24. Злочини проти основ національної безпеки України.
25. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.
26. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.
27. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
28. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.
29. Кримінальні правопорушення проти власності.
30. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності.
31. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.
32. Кримінальні правопорушення проти довкілля.

33. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.
34. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.
35. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
36. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.
37. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.
38. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.
39. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.
40. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.
41. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.
42. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби.
43. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.
44. Поняття, завдання і система кримінального процесу.
45. Кримінальне процесуальне право і кримінальне процесуальне законодавство України.
46. Засади кримінального провадження.
47. Суб'єкти кримінального провадження.
48. Докази і доказування в кримінальному провадженні.
49. Фіксування кримінального провадження. Процесуальні строки і судові витрати.
50. Відшкодування (компенсація) шкоди в кримінальному провадженні.
51. Заходи забезпечення кримінального провадження.
52. Загальні положення досудового розслідування.
53. Слідчі (розшукові) дії.
54. Негласні слідчі (розшукові) дії.
55. Повідомлення про підозру.
56. Зупинення і закінчення досудового розслідування.
57. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування.
58. Судове провадження в суді першої інстанції.
59. Судові провадження з перегляду судових рішень.
60. Виконання судових рішень.
61. Особливі порядки кримінального провадження.
62. Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження.

9. Схема нарахування балів

Денна форма навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Залікова робота	Сума
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Разом		

				60	40	100
15	15	15	15			

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Відповідь на семінарському занятті – 0-15 балів для денної форми навчання

Поточний контроль здійснюється, зокрема, шляхом опитування та перевірки результатів виступів на семінарських заняттях за п'ятнадцятибальною шкалою оцінок.

13-15 балів для денної форми навчання ставиться за наступних умов: студент активно працює протягом усього практичного заняття; дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на чинне законодавство; все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в питаннях, що вивчаються; правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

10-12 балів для денної форми навчання ставиться за наступних умов: студент активно працює протягом практичного заняття; дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в окремих аспектах навчальної дисципліни, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

7-9 балів денної форми навчання ставиться за наступних умов: студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача; в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача; відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі; не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

4-6 бали для денної форми навчання ставиться за наступних умов: допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; викладає матеріал не достатньо послідовно.

1-3 бали для денної форми навчання ставиться за наступних умов: студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

0 балів ставиться тоді, коли студент відмовляється відповідати на поставлені викладачем питання.

Підсумкова оцінка знань студентів із навчальної дисципліни «Кримінальне та кримінально-процесуальне право» виставляється з урахуванням таких критеріїв

90–100 балів («зараховано») заслуговує студент, який міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

70–89 балів («зараховано») заслуговує студент, який твердо засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу

тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного.

50–69 балів («зараховано») заслуговує студент, який в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю.

1–49 балів («не зараховано») виставляється студенту, який не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі; відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Шкала оцінювання

Відповідно до кількості набраних балів оцінки за шкалою університету виставляються за такою системою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	Дворівнева шкала оцінювання
90-100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Конституція України від 28.06.1996. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Кримінально-виконавчий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
5. Трубников В. М., Даньшин М. В., Житний О. О. Кримінальне право України. Загальна частина : навчальний посібник / за заг. ред. В. М. Трубникова. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 444 с.
6. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / За ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. Х. : Право, 2015. 528 с.
7. Житний О.О. Кримінальне право України: частина Загальна (у схемах та таблицях): Навчальний посібник. Х. : Одіссей, 2008. 200 с.
8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. К., 2012.
9. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар : у 2-х т. /За заг. ред. В.Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. Х. : Право, 2013.
10. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / П. Л. Фріс. К. : Атіка, 2009. 512 с.

11. Дудоров О. О. Кримінальне право : навчальний посібник / О. О. Дудоров, М. І. Хавронюк ; за заг. ред. М. І. Хавронюка. К. : Ваіте, 2014. 944 с.
12. Беніцький А. С., Гацелюк В. О., Гнетнев М. К. Кримінальне право. Загальна частина : підручник / за ред. А. С. Беніцького, В. С. Гуславського, О. О. Дудорова, Б. Г. Розовського. К. : Істина, 2011. 1112 с.
13. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І.Хавронюка. К.: Ваіте, 2014. 944 с.
14. Кримінальний процес : підручник / О. В. Капліна, О. Г. Шило, В. М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2019. 584 с.
15. Кримінальний процес : підручник / За заг. ред. В. В. Коваленка, Л. Д. Удалової, Д. П. Письменного. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 544 с.
16. Лобойко Л. М. Кримінальний процес : Підручник. К. : Істина, 2014. 432 с.
17. Лобойко Л. М., Банчук О. А. Кримінальний процес: Навчальний посібник. К.: Ваіте, 2014. 280 с.
18. Молдован А. В., Мельник С. М. Кримінальний процес України: Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2013. 368 с.
19. Кримінальний процес. Навчальний посібник для підготовки до іспиту / О. В. Капліна, М. О. Карпенко, В. І. Маринів, В. М. Трофименко, А. Р. Туманянц, О. Г. Шило. Х.: Оберіг, 2014. 248 с.
20. Новий Кримінальний процесуальний кодекс України: коментарі, роз'яснення, документи / відп. ред. В. С. Ковальський. К. : Юрінком Інтер, 2013. 408 с.
21. Ткачук О. М. Кримінальний та Кримінальний процесуальний кодекси: постатейний покажчик правових позицій Верховного Суду – Великої Палати та Касаційного кримінального суду (практика 2018 року). Харків : Право, 2019. 252 с.
22. Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини / А. В. Столітній, Ю. Г. Севрук, О. В. Сапін та ін.; за ред. А. В. Столітнього. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2019. 952 с.
23. Кримінальний процес України: у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків : ХНУВС, 2021. 300 с.
24. Кримінальний процес України у питаннях і відповідях: навч. посіб. / Л. Д. Удалова, М. А. Макаров, Ю.І. Азаров, С. О. Заїка, О. В. Кубарева, О. В. Римарчук, В. В. Рожнова, Д. О. Савицький, А. В. Форостяний, О. Ю. Хабло. Видання 5-те, переробл. і доповн. Київ, 2020. 497 с.
25. Кримінальний процес : навч. посіб. для підгот. до іспиту / О. В. Капліна, М. О. Карпенко, В. І. Маринів та ін. Харків : Право, 2020. 296 с.
26. Кримінальний процес : навч. посібник / Ю.П. Аленін, Л.І. Аркуша та ін. ; НУ «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2020. 582 с.
27. Кримінальний процес: підручник / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 1. 532 с.
28. Кримінальний процес: підручник / Р. І. Благута, Ю. В. Гуцуляк, О. М. Дуфенюк та ін.; за заг. ред. А. Я. Хитри, Р. М. Шехавцова, В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. Ч. 2. 616 с.

Допоміжна література

1. Азаров Д.С. Врахування ступеня тяжкості злочину при призначенні покарання із застосуванням статті 69 КК України (за результатами судової практики). Наука і правоохоронна діяльність. 2014. № 1. С. 57-64.
2. Андрушко П. Джерела кримінального права України: поняття, види. *Право України*. 2011. № 9. С. 25-41.

3. Бабанли Р.Ш. Проблеми призначення більш м'якого покарання ніж передбачено законом (на підставі матеріалів судової практики). Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2015. Серія Право. Вип. 34. Т. 3. С. 13-16.
4. Балобанова Д.О. Запровадження кримінальної відповідальності юридичних осіб у контексті дослідження динаміки кримінального права. *Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків* : матеріали наук.-практ. конф. (м. Харків, 9–10 жовтня 2014 р.) / редкол. : В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Х. : Право, 2014. С. 208-212.
5. Баулін Ю.В. Кримінальна відповідальність: сутність, зміст та правова форма. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. № 2-3 (33-34). С. 626-633.
6. Брящей Р.І. Звільнення від покарання як форма кримінально-правового реагування на вчинення злочину: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 203 с.
7. Бурдін В.М. Звільнення від відбування покарання з випробуванням за корупційні злочини. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія Юридична*. 2015. № 3. С. 233-244.
8. Вечерова Є.М. Заходи кримінально-правового впливу на злочини: поняття, умови застосування та види. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2011. № 2. С. 124-126.
9. Віблій Є.В. Деякі проблеми призначення покарання за незакінчений злочин. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 3. С. 270-273.
10. Горох О.П., Музика А.А. Покарання та його застосування за злочини проти здоров'я населення: монографія. Київ: ПАЛИВОДА А. В., 2012. 404 с.
11. Горох О.П. Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування. К.: Видавничий дім «Дакор», 2019. 676 с.
12. Грищук В.К., Пасека О.Ф. Кримінальна відповідальність юридичних осіб: порівняльно-правове дослідження : монографія. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 248 с.
13. Грищук В.К. Філософсько-правове розуміння відповідальності людини: монографія. Вид. 2-ге, перероб. та допов. Хмельницький: Хмельницький ун-т управління та права, 2013. 768 с.
14. Гусаров С.М. Колективний суб'єкт і правовідносини у кримінальному праві України (проблеми теорії). *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2015. № 2 (10). С. 7-16.
15. Гуторова Н.О. Реалізація кримінальної відповідальності за торгівлю людьми або іншу незаконну угоду щодо людини (на підставі аналізу судової практики за 2014-2018 роки). *Протидія незаконній міграції та торгівлі людьми: матер. III Міжнар. наук.-практ. симпозіуму* (м. Івано-Франківськ, 12-13 квітня 2019 р.). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2019. С. 35-38.
16. Гуторова Н.О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням: проблеми ефективності. *Інститут пробації в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку: матер. міжнар. кругл. столу* (м. Київ, 16 квітня 2019 р.). Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. С. 72-75.
17. Гуторова Н.О. Регулювання кримінально-правових відносин: поняття, мета, способи та їх ефективність. *Кримінально-правове регулювання та забезпечення його ефективності*. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 18-19 жовтня 2018 року. Харків, Право, 2018. 552 с. С. 106-110.
18. Гуторова Н.О. Соціальна функція кримінального права: проблеми оптимізації засобів її реалізації. *Право України*. 2017. № 2. С. 84-92.
19. Гуторова Н.О., Пономаренко Ю.А. Пеналізація як метод кримінально-правової політики: Політика у сфері боротьби зі злочинністю України: теоретичні та прикладні проблеми. Колективна монографія за заг. ред. П.Л. Фріса і В.Б. Харченка. Івано-Франківськ. Харків: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2016. С. 52-69.

20. Гуторова Н.О. Пеналізація злочинів у сфері господарської діяльності: пошук оптимальної моделі. *Міжнародний журнал «Право і суспільство»*, Випуск 4, 2016, С. 45-51.
21. Гуторова Н.О. Заходи кримінально-правового характеру: поняття та види. *Заходи кримінально-правового впливу: проблеми нормативної регламентації та ефективності застосування*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 7 лютого 2014 р. /відп. ред. С.В.Ківалов. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2014. 216 с. С. 18-20.
22. Книженко О.О. Теоретичні засади встановлення санкцій у кримінальному праві. Х.: Акта, 2013. 384 с.
23. Козаченко О.В. Кримінально-правові заходи: культурно-антропологічний вимір. Миколаїв: Іліон, 2011. 504 с.
24. Корабель М.Г., Шинкарьов Ю.В. Конфіскація майна як вид кримінального покарання. Харків: Право, 2018. 176 с.
25. Литвинов О.М., Митрофанов І.І. Концептуальна модель механізму реалізації кримінальної відповідальності. Харків : Золота миля, 2017. 180 с.
26. Митрофанов А.А. Основні напрямки кримінально-правової політики в Україні: формування та реалізація. Одеса : Вид-во Одеського юрид. ін-ту НУВС, 2004. 132 с.
27. Наден О.В. Теоретичні основи кримінально-правового регулюванні в Україні. Х.: Право, 2012. 272 с.
28. Орловська Н. Про модель кримінально-правового впливу на юридичну особу в Україні. *Юридичний вісник*. 2014. № 2. С. 125-130.
29. Панов М. Кримінальна відповідальність та її підстава. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2010. № 4. С. 45-52.
30. Пироженко О.С. Покарання, що обмежують майнові права засуджених за кримінальним правом України. Х.: НікаНова, 2012. 294 с.
31. Пироженко, О.С.. Спеціальна конфіскація : загальні аспекти й еволюція вітчизняної кримінально-правової думки. *Вісник Кримінологічної асоціації України* : зб. наук. праць. 2015. № 3(11). С. 70-77.
32. Письменський Є. О. Звільнення від покарання та його відбування: проблеми кримінального законодавства та практики його застосування. Луганськ : Віртуальна реальність, 2011. 388 с.
33. Полянський Є.Ю. Доктрина призначення кримінальних покарань у США: імплементація провідного досвіду у вітчизняне законодавство. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. Вип.47, 2010. С. 487-492.
34. Пономаренко Ю.А. Щодо співвідношення пеналізації та депеналізації злочинів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки*. 2015. Вип. 1, Том 4. С. 47-51.
35. Сердюк П.П. Теоретичні й методологічні проблеми сучасного кримінального права: монографія. Запоріжжя: Акцент Інвест-Трейд, 2012. 800 с.
36. Тацій В., Борисов В., Тютюгін В. Сучасні проблеми кримінального права України. *Голос України*. 2010. 10 вересня. № 168 (4918). С. 12-13.
37. Фріс П. Л. Нарис історії кримінально-правової політики України : монографія / за заг. ред. М. В. Костицького. К. : Атіка, 2005. 124 с.
38. Яценко А.М. Застосування заходів кримінально-правового характеру : монографія. Х. : НікаНова, 2014. 388 с.
39. Кримінальний процесуальний кодекс України: структурно-логічні схеми і таблиці, типові бланки та зразки процесуальних документів : науково-практичний посібник / [авт. кол.: Андрєєв Р. Г., Блажівський Є. М., Гошовський М. І. та ін.]. К. : Алерта, 2012. 736 с.
40. Удалова Л. Д., Патюк С. О. Цілі і завдання сучасного кримінального судочинства України : навч. посібн. К. : КНТ, 2014. 176 с.
41. Фоміна Т. Г. Забезпечення слідчим процесуальних прав підозрюваного : монографія / Т. Г. Фоміна. Харків : НікаНова, 2014. 232 с.

42. Кудінов С. С., Шехавцов Р. М., Дроздов О. М., Гриненко С. О. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні: Навчально-практичний посібник. Х.: «Оберіг», 2013. 344 с.
43. Повзик Є. В. Правові наслідки визнання підозрюваним, обвинуваченим своєї вини (порівняльно-правове дослідження): монографія. – Х.: Право, 2014. 224 с.
44. Перепелиця С. І. Кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення: монографія. Х.: Право, 2015. 184 с.
45. Тітко І. А. Нормативне забезпечення та практика реалізації приватного інтересу в кримінальному процесі України: монографія. Х.: Право, 2015. 448 с.
46. Яновська О. Г., Лазебний Л. Л. Кримінальне провадження. Процесуальні документи захисту: навч. посіб. К.: Прецедент, 2013. 160 с.
47. Зразки процесуальних документів у кримінальному судочинстві. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 100 с.
48. Зразки процесуальних документів у кримінальному провадженні. Практичний коментар-роз'яснення. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 238 с.
49. Збірник зразків процесуальних документів (досудове розслідування): Науково-практичний посібник. Х.: Оберіг, 2014. 600 с.
50. Трофименко В. М. Теоретичні та правові основи диференціації процесуальної форми у кримінальному судочинстві: монографія. Х.: ТОВ «Оберіг», 2016. 304 с.
51. Лобойко Л. М. Наукові висновки для Верховного Суду України з питань неоднакового застосування норм кримінального та кримінального процесуального права (2011-2017 роки): довідково-практичне видання. Х.: ФОП Здоровий Я. О. «Оперативна поліграфія», 2017. 256 с.
52. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування: монографія. Х.: Юрайт, 2017. 408 с.
53. Моторигіна М. Г. Сторона захисту в судовому провадженні у першій інстанції: монографія / за наук. ред. д.ю.н., проф. О. В. Капліної. Харків: Оберіг, 2018. 306 с.
54. Нестор Н. В. Запровадження медіації в кримінальному процесі України: проблеми теорії та практики. К.: Алерта, 2018. 182 с.
55. Молдован В. В., Молдован А. В. Слідчі (розшукові) дії: навчально-практичний посібник. К.: Алерта, 2019. 310 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua>.
3. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://mvs.gov.ua>.
4. Офіційний сайт судової влади в Україні. URL: <https://court.gov.ua>.
5. Конституційний Суд України. URL: <http://www.ccu.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/el_vidan/.
7. Офіційний сайт Офісу Генерального прокурора. URL: <https://www.gp.gov.ua>.
8. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Page/1>.